

Správa o činnosti Štátneho archívu v Bytči za rok 2015.

Do spádovej oblasti Štátneho archívu v Bytči patrili do 30. októbra 2015 pobočky v Čadci, Dolnom Kubíne, Liptovskom Mikuláši, Martine, Považskej Bystrici a Žiline. V zmysle novely zákona 365/2002 bol od 1. novembra 2015 vytvorený Štátny archív v Žiline so sídlom v Bytči. Bývalá pobočka v Považskej Bystrici bola pričlenená do novovzniknutého Štátneho archívu v Trenčíne. Bývalá pobočka v Žiline vo svojej pôvodnej podobe zanikla a stala sa súčasťou Štátneho archívu v Žiline. Z ostatných pobočiek boli vytvorené pracoviská – Archív Čadca, Archív Dolný Kubín, Archív Martin a Archív Liptovský Mikuláš. V Štátnom archíve v Žiline boli vytvorené dve oddelenia: oddelenie spracúvania archívnych dokumentov, ktorého vedúcou sa stala PhDr. Mária Weinbergerová a oddelenie služieb verejnosti s vedúcou Mgr. Máriou Heškovou.

Personálny stav:

V roku 2015 mal Štátny archív v Bytči 11 systemizovaných miest. Všetky boli obsadené. Z toho bolo 8 miest v stálej štátnej službe a 3 miesta vo verejnom záujme.

Zloženie zamestnancov podľa vzdelania bolo:

Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa - 6 pracovníkov

Stredoškolské a nižšie vzdelanie - 5 pracovníkov.

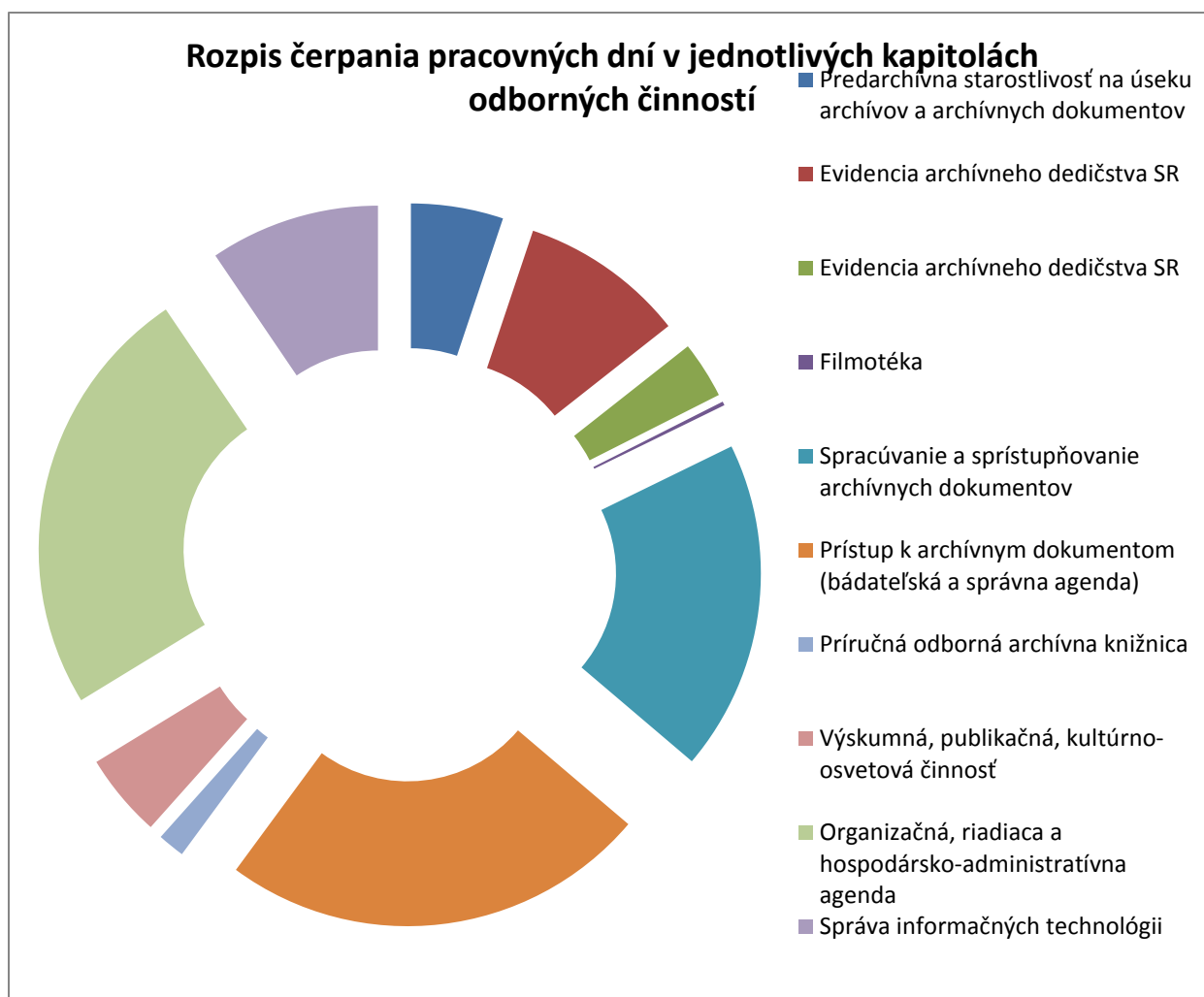
Jedna pracovníčka odišla na materskú dovolenku a jej miesto bolo obsadené v dočasnej štátnej službe.

V súvislosti s uvedenou novelou, po zaradení bývalej pobočky v Žiline do Štátneho archívu v Žiline so sídlom v Bytči sa od 1.11.2015 zvýšil počet systemizovaných miest na 14, pribudol jeden pracovník s vysokoškolským vzdelaním a dvaja pracovníci so stredoškolským vzdelaním.

Na odborných archívnych činnostiach sa podieľalo 11 pracovníkov, ktorí spoločne vyčerpali vo vykazovanom roku na archívne činnosti 2330,5 dňa.

Rozpis čerpania pracovných dní v jednotlivých kapitolách odborných činností:

Predarchívna starostlivosť na úseku archívov a archívnych dokumentov	120 dní
Evidencia archívneho dedičstva SR	215 dní
Ochrana archívnych dokumentov	74 dní
Filmotéka	5 dní
Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov	430 dní
Prístup k archívnym dokumentom (bádateľská a správna agenda)	556,5 dní
Príručná odborná archívna knižnica	35 dní
Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť	109 dní
Organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna agenda	565 dní
Správa informačných technológií	221 dní

Predarchívna starostlivosť na úseku archívov a archívnych dokumentov.

Archív evidoval 277 pôvodcov registratúr, z toho 21 so zriadeným archívom. Do evidencie štátneho archívu bol novozaradený pôvodca PROMTO, a.s. v Žiline.

Pracovníčky z úseku predarchívnej starostlivosti vykonali desať komplexných kontrol. Všetky boli zamerané na dodržiavanie všeobecne platných právnych predpisov a interných noriem na správu registratúry:

1. Krajská prokuratúra v Žilina (19. 3. 2015)
2. PEZA, a.s., Žilina (17. 3. 2015)
3. Kúpele Lúčky, a.s., Lúčky (19. 5. 2015)
4. Slovenské liečebné kúpele Rajecké Teplice, a.s., Rajecké Teplice (26. 5. 2015)
5. Václav & Ježo, a.s., Ilava (12. 5. 2015)
6. SHP, a.s., Turčianske Teplice (23. 9. 2015)
7. TATRANSKÝ PERMON, a.s., Pribylina (24. 9. 2015)
8. Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s., Žilina (29. 9. 2015)
9. BYTTERM, a.s., Žilina (20. 10. 2015)
10. Žilinská univerzita v Žiline (21. 10. 2015).

Na základe vykonaných kontrol neboli v štyroch prípadoch zistené žiadne porušenia zákona č. 395/2002 Z. z. , vyhlášky č. 628/2002 ani interných smerníc, a teda neboli uložené žiadne opatrenia. V dvoch prípadoch boli zistené menšie nedostatky a tie boli v krátkom čase odstránené, o čom subjekty štátny archív informovali. V niektorých subjektoch bolo zistených viacero závažnejších nedostatkov. Týkali sa najmä nevhodných priestorov registrátorneho strediska, prípadne archívu, ďalej výkonom správy registratúry nebol poverený žiadny zamestnanec a evidencia záznamov v registratúrnom denníku bola nedostatočná. Plnenie uložených opatrení sa bude priebežne kontrolovať a v jednom prípade vykonáme následnú kontrolu. Pri kontrolách boli zistené všeobecné pretrvávajúce nedostatky. Nie je dôsledná evidencia záznamov v registratúrnom denníku, používajú sa nevhodné predtlače pri klasickom evidovaní. V prezentačnej pečiatke sa nevypĺňajú všetky údaje v predtlačí. Pridelovanie registrátornej značky nie je vo všetkých subjektoch na želanej úrovni. Taktiež vyradovanie sa v mnohých organizáciách uskutočňuje nepravidelne. Treba však konštatovať, že prístup k správe registratúry v hospodárskych organizáciách sa neustále zlepšuje.

Schválili sme 9 návrhov registratúrnych poriadkov a registratúrnych plánov pôvodcov, ktorí majú povinnosť ich predkladať na schválenie. Posúdili sme 96 a schválili 91 predložených návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov.

V roku 2015 sme po vyradovacom konaní prevzali 1,81 b.m. archívnych dokumentov:

1	AGROPOVA, a.s. v Považskej Bystrici	1996-2015	0,24
2	Stredoslovenská správa účelových zariadení v Banskej Bystrici	1975-1983	0,375
3	Slovšport v Žiline	1975-1989	0,12
4	Stredisko cestovného ruchu Veľká Rača, a.s. v Oščadnici	1999-2003	0,12
5	K.A.B.A. Slovensko	1998-2004	0,375
6	Stredoslovenské stavby a.s. v Žiline	1995-2004	0,24
7	Pol'nonákup Považan, a.s. v Žiline	2014	0,1
8	F.O.I. a.s. v Žiline	1995-2001	0,24

V sledovanom roku sme pokračovali v dopĺňaní elektronickej evidencie pôvodcov a uskutočnila sa generálna revízia archívnych fondov a zbierok.

Evidencia archívneho dedičstva

Archív evidoval 703 archívnych súborov, ktoré tvorilo 7531 b.m. archívnych dokumentov. Archívnych súborov, spravovaných štátnym archívom bolo 682 (6417 b.m.) Z uvedeného množstva bolo 5 archívnych súborov, ktoré spravoval štátny archív na základe depozitnej zmluvy. Delimitáciou sme získali 0,26 b.m. archívnych dokumentov:

Poradové číslo	Názov archívneho fondu	Časový rozsah	Množstvo AD (bm)
1	Cech krajčírov v Trenčíne	1440	0,02
2	Rod Galko z Dežeríc	1617-1835	0,12
3	Rod Kruš z Ostratíc	1576-1839	0,12

Úbytok archívnych dokumentov nevznikol ani delimitáciou ani vnútorným vyradovacím konaním.

Ochrana archívnych dokumentov

Archív sídli v objekte renesančného zámku, postaveného v rokoch 1571-1574. Celková úložná kapacita archívnych depotov sa už takmer vyčerpala. Rekonštrukčné práce na objekte v roku 2015 nepokračovali.

Pracovníci venovali sústavnú pozornosť sledovaniu teploty a vlhkosti v depotoch, uloženiu a kontrole fyzického stavu archívnych dokumentov. V mikrosnímkaní a fotografovaní archívnych dokumentov sa nepokračovalo, nakoľko činnosť fotolaboratória bola obmedzená pre poruchovosť jednotlivých zariadení.

Filmotéka

Vo filmotéke bolo uložených 682 kusov mikrofilmov konzervačných kópií a 729 kusov mikrofilmov študijných kópií. Pravidelne sa vykonávala kontrola fyzického stavu kópií.

Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov

Stav spracovania a sprístupnenia archívnych dokumentov k 31. decembru 2015 bol:

Archívne dokumenty celkom: 6417,07 b.m.

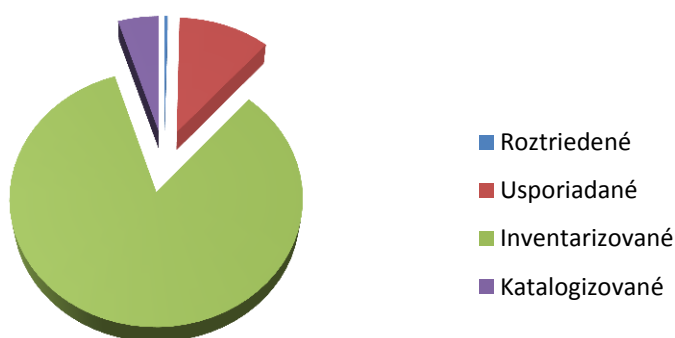
Roztriedené: 26,54 b.m.

Usporiadané: 704,7 b.m.

Inventarizované: 5373,7 b.m.

Katalogizované: 312,13 b.m.

Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov

V roku 2015 sme inventarizovali 18,8 b.m. a usporiadali 18,5 b.m.

Pracovníci sprístupňovali fondy:

Trenčianska župa I.	1481-1843
Slúžnovský úrad v Bytči	1864-1922
KNV v Žiline, odbor školstva	1949-1960
KNV v Žiline-predseda	1949-1960
Elektroodbyt š.p. v Žiline	1961-2000
Albert Pongráč, osobný fond	1791-1900

Prístup k archívnym dokumentom

V roku 2015 náš archív navštívilo 369 bádateľov (z toho 21 zahraničných) a zaznamenali sme 1299 bádateľských návštev. Účel štúdia bol historický v 574 prípadoch, 725 bádateľských návštev bolo za iným, najmä hospodársko-praktickým účelom. V rámci historického štúdia sa najviac bádateľov zameralo na výskum regionálnych dejín, genealógiu, dejinám rodov a osobností. Ďalší bádatelia sa venovali štúdiu dejín hospodárstva, vojenstva, zdravotníctva, cirkevným dejinám, dejinám školstva, športu, štátu a práva a pod. Medzi najštudovanejšie fondy patrila zbierka cirkevných matrik, fondy žúp a slúžnovských úradov, rodov a panstiev, orgánov štátnej správy a súdov. Pre bádateľov sme vyhotovili 1302 kópii archívnych dokumentov.

Na štúdium sme predložili 737 jednotlivých archívnych dokumentov, 371 škatúl, 368 fasciklov a 525 mikrofilmov.

Na úseku prístupu k archívnym dokumentom formou odpisu, výpisu, potvrdenia, alebo kópie na základe písomnej žiadosti sme vybavili 615 žiadostí, v rámci ktorých sme vydali 882 výpisov, odpisov, potvrdení alebo kópií. Vypracovali sme 48 rešerší z archívnych dokumentov, predovšetkým genealogických, v rámci ktorých sme vydali 37 výpisov.

V roku 2015 archív vybral správne poplatky v zmysle zákona č. 145/1995 Z.z. v znení neskorších predpisov a poplatky za služby archívu v celkovej sume 7944 €.

Príručná odborná archívna knižnica

V knižnici sa nachádza 13 992 zväzkov. V roku 2015 sme získali (výlučne darom) 26 zväzkov, ktoré boli zaevidované a katalogizované. Príručnú knižnicu využívali predovšetkým pracovníci archívu, v určitej miere aj bádatelia. Vypožičalo sa 21 zväzkov kníh a časopisov.

Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť

Pracovníci plnili rezortnú výskumnú úlohu prípravou textu o histórii Štátneho archívu v Bytči.

Okrem toho sa vyhotovili posudky, recenzie a pracovníci publikovali:

PhDr.Miroslav Martinický	Najstaršie zachované archívne manipulácie súdnych písomností z rokov 1761 a 1786 v kontexte dejín archívu Trenčianskej stolice, FFUK, 2015 rigorózna práca	štúdia
PhDr.Jana Kurucárová	Neznámy rukopis Jána Palárika, Terra Kisucensis VI/2015 ISBN 978-80-969922-5-6	štúdia
PhDr.JanaKurucárová v spolupráci s Mgr.M.Bernátovou, pracovníčkou Považského múzea v Žiline	Záhadne erby na oltári lietavskeho kostola, http://pmza.sk/odborna-cinnost/muza/	štúdia
PhDr.Jana Kurucárová	Monografia obce Skalité	posudok
PhDr.Jana Kurucárová	Zborník Oravského múzea, 2014	posudok
PhDr.Jana Kurucárová	I.Floreková: Oravský stoličný súd a delikty voči cti, vrchnosti a Bohu v 18. storočí, Zborník OM 2015	posudok

V rámci kultúrno-osvetovej práce

Pracovníci pripravili:

Mgr. Michaela Kerešová	Domáci odboj a priebeh SNP v obci Súľov v zrkadle archívnych prameňov	prednáška
PhDr. Jana Kurucárová	Súľovský hrad	prednáška
PhDr. Jana Kurucárová	Juraj Jánošík v archívnych dokumentoch	prednáška
PhDr. Jana Kurucárová	História Bytčianskeho zámku	prednáška
PhDr. Jana Kurucárová	Alžbeta Báthoryová a Bytča	prednáška
PhDr. Jana Kurucárová	Juraj Thurzo v archívnych dokumentoch	prednáška
PhDr. Jana Kurucárová	Klenoty Štátneho archívu v Bytči	exkurzie
Mgr. Mária Hešková	Štátny archív v Bytči	exkurzie
Mgr. Michaela Kerešová	Unikáty Štátneho archívu v Bytči	exkurzie
PhDr. Miroslav Martinický	Františkáni v Pruskom	TV
PhDr. Jana Kurucárová	Sobášny palác	rozhlas
PhDr. Jana Kurucárová	Mesto Bytča	rozhlas
PhDr. Jana Kurucárová	Izabela Textorisová	film

Pre záujemcov (spolu 1863 osôb) sme pripravili 35 exkurzií do archívu. Spolupracovali sme vo viacerých prípadoch s médiami – televízia, rozhlas ako i s mnohými inštitúciami a školami (UK Bratislava, Žilinský samosprávny kraj, Žilinská univerzita, Slovenská národná knižnica v Martine, SAV – historický ústav, Mesto Bytča, a pod.). Archív spolupracoval aj na druhom ročníku Zámockých dní, počas ktorých sa na exkurzii do archívu zúčastnilo niekoľko sto záujemcov.

Organizačná a riadiaca práca, vzdelávanie, ekonomické a administratívne práce

Príslušní pracovníci boli prítomní na poradách riaditeľov (celoštátnych i regionálnych), na zasadnutiach akvizičnej komisie, metodickej komisie, názvoslovnej komisie Okresného úradu v Bytči, ako i na pracovných stretnutiach k záveru účtovného roka a poradách predarchívnej starostlivosti. Všetci pracovníci absolvovali odborné školenie Informačný systém Elektronický archív. V rámci vzdelávania, organizovaného zamestnávateľom sme sa zúčastnili seminára Predarchívna starostlivosť a Rozbor a preklad cudzojazyčných archívnych textov – maďarský jazyk. Viacerí pracovníci sa zúčastnili odborných seminárov a konferencií.

Organizačná a riadiaca práca sa orientovala predovšetkým na prípravu a plnenie plánu práce, čo zahŕňalo pracovné porady, ale aj individuálne konzultácie s pracovníkmi. Do tohto úseku našej činnosti spadala aj administratívna a ekonomická agenda, t.j. materiálno-technické zabezpečenie, ochrana a údržba budovy a pod. Aj v roku 2015 hospodársko-technické záležitosti zabezpečovalo Centrum podpory MV SR v Žiline.

V roku 2015 štátny archív začal využívať na správu registratúry IS FABASOFT.

Správa informačných technológií

Bola zameraná na technické a programové vybavenie výpočtovej techniky. Bola to predovšetkým inštalácia, údržba výpočtovej techniky, ako aj odstraňovanie porúch, inštalácia programového vybavenia, zálohovanie dát, ale aj aktualizácia webových stránok štátneho archívu a jeho pobočiek. Veľká časť práce na tomto úseku činnosti bola venovaná zabezpečeniu prípravy spustenia rutínnej prevádzky systému FABASOFT.